

МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС ЄВРОПЕЙСЬКОГО РЕСПІРАТОРНОГО ТОВАРИСТВА: УЧАСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЇ ТА ПІДСУМКИ 2025 РОКУ

О. О. Вільцанюк^{1А,В,С,Д,Е,Ф}, В. Л. Побережець^{1А,В,С,Д,Е,Ф}, С. Г. Опімах^{*,2В,С,Д}

¹Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, Вінниця, Україна

²ДУ «Національний науковий центр фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського НАМН України», Київ, Україна

А — концепція та дизайн дослідження; В — збір даних; С — аналіз та інтерпретація даних; Д — написання статті;
Е — редагування статті; Ф — остаточне затвердження статті

Резюме. У 2025 році Конгрес Європейського респіраторного товариства (European Respiratory Society, ERS) відбувся з 27 вересня по 1 жовтня в Амстердамі (Нідерланди). В 2025 році головною темою конгресу було обрано респіраторне здоров'я в усьому світі (Respiratory health around the globe). Основна тема висвітлювала аспекти глобального тягаря респіраторних захворювань серед всіх вікових груп населення від немовлят до людей похилого віку, відмінності та схожості проблем респіраторного здоров'я у різних країнах, а також глобальні рішення для покращення здоров'я дихальної системи.

Мета роботи: провести аналіз рефератів наукових робіт з пульмонології та фтизіатрії, які були представлені українськими вченими на Міжнародному Конгресі ERS 2025 року.

Матеріали та методи. Дані щодо наукових доповідей отримано з офіційного вебсайту Європейського респіраторного товариства та он-лайн програми Конгресу ERS.

Результати. Науковці з України представили на конгресі 78 доповідей: 73 з пульмонології та 5 — з фтизіатрії, що становить 1,45 % (78 із 5359) з усіх тез, які були подані на цей форум. Найбільша кількість українських робіт — 24 — була присвячена проблемам бронхообструктивної патології (20 — питанням хронічного обструктивного захворювання легень і чотири — бронхіальної астми). З COVID-19 було 5 робіт, 9 — з питань штучного інтелекту та цифрової медицини, а 8 стосувалися проблем куріння тютюну. У 2025 році продовжилася як міжнародна співпраця, так і взаємодія українських пульмонологів різних установ у спільній роботі всередині країни.

Висновки. Основними напрямками наукових розробок з респіраторної медицини в Україні є питання бронхообструктивних захворювань легень, штучного інтелекту та проблем куріння. Найбільш активну участь у заході прийняли вчені ДУ «Національний науковий центр фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського НАМН України», Дніпровського державного медичного університету та Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

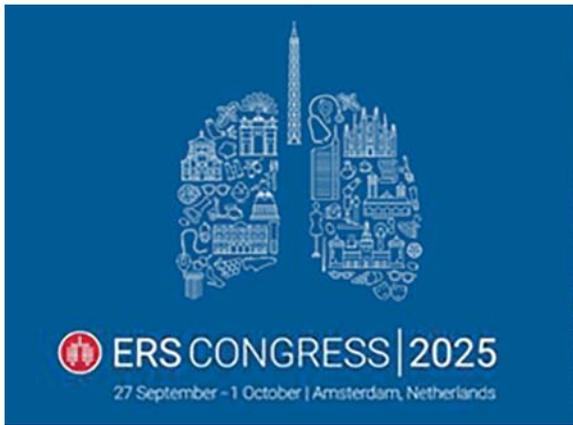
Ключові слова: Конгрес Європейського респіраторного товариства, наукова робота, розробки українських вчених, туберкульоз, пульмонологія.

Вступ

Захворювання органів дихання залишаються однією з провідних причин захворюваності, інвалідизації та передчасної смертності у світі, формуючи значний медико-соціальний та економічний тягар [26]. В умовах глобальних демографічних змін, зростання поширеності хронічних респіраторних захворювань, антибіотикорезистентності, а також впливу екологічних і соціальних факторів, зокрема воєнних конфліктів, актуальність сучасних наукових підходів до діагностики, лікування та профілактики патології органів дихання невіддільно зростає [2, 15]. Тому просвітництво,

навчання і обговорення нових викликів в галузі пульмонології є дуже важливим.

Такою платформою виступає Європейська респіраторна спільнота (European Respiratory Society, ERS), яка була заснована в 1990 р. внаслідок об'єднання Європейського товариства клінічної респіраторної фізіології (Societas Europaea Physiologiae Clinicae Respoiratoriae, SEPSCR) та Європейського товариства пневмології (European Society of Pneumology, SEP). Однією з форм просвітництва є проведення щорічного заходу такого як European Respiratory Society Congress. Щорічний конгрес є провідною міжнародною базою для обміну наукови-

ми досягненнями, клінічним досвідом та інноваційними підходами в галузі пульмонології та респіраторної медицини.

Завдяки Силам оборони України, які захищають наш суверенітет та свободу у триваючій Війні за Незалежність України, українська делегація лікарів та науковців змогла відвідати 35-й ювілейний щорічний Конгрес Європейського респіраторного товариства, що відбувся у чарівному місті Амстердам (Об'єднане королівство Нідерландів) протягом 27 вересня — 1 жовтня 2025 року. Протягом цих дат Конгрес, окрім нашого представництва, відвідало близько 22 000 делегатів із усього світу.

Конгрес 2025 року, як і завжди, об'єднав провідних науковців і клініцистів в галузі респіраторної медицини, зосередивши увагу на персоналізованій медицині, трансляційних дослідженнях, нових біомаркерах, цифрових технологіях у пульмонології, а також сучасних стратегіях ведення пацієнтів із ускладнюються впродовж років [14, 16, 30].

Темою Конгресу у 2025 році було визначено глобальну і амбітну ціль — «Respiratory health around the globe (Респіраторне здоров'я по усьому світу)». Визначення теми конгресу є важливим етапом у підготовці, адже щороку він надає можливість висвітлити певні проблеми у рамках розширеної програми заходу, яка послідовно охоплює весь спектр галузей медицини, пов'язаних із здоров'ям легень. Тема 2025 року відображала той факт, що Конгрес ERS є однією із найбільших подій в світі (налічує більше 35 000 членів), яка присвячена питанням респіраторної медицини, і таким чином слугує майданчиком, де заохочується співпраця та мультидисциплінарне обговорення серед фахівців з усього світу [78].

Програма Конгресу цілісно висвітлювала основну тему та безпосередньо фокусувалась на трьох ключових аспектах:

1. Глобальний тягар респіраторних хвороб у ракурсі від неонатального періоду до захворювань людей похилого віку.
2. Проблеми респіраторного здоров'я в усьому світі, відмінності та подібності.
3. Глобальні рішення для покращення респіраторного здоров'я.

Тема Конгресу висвітлювалась не лише в межах очних активностей під час заходу, але і на офіційному каналі комунікації ERS «ERS Respiratory Channel» серією освітніх вебінарів, що стосувались:

- відмінності у фенотипах інтерстиціальних захворювань легень у різних країнах;
- глобальні перспективи щодо тривалої терапії COVID-19;
- світова епідемія ожиріння та її вплив на здоров'я дихальних шляхів;
- куріння, вейпінг та їхній вплив на легені молодих людей;
- глобальне застосування програми скринінгу раку легень;
- туберкульоз на різних континентах.

На даному заході були представлені найсвіжіші наукові дослідження в усіх сферах респіраторної медицини від раку легень до порушень дихання під час сну. Кожна із 14 Асамблей ERS представила свої заходи, які відображали їх специфіку та запит від учасників [57].

Асамблея 1 «Респіраторна клінічна допомога та фізіологія» є найбільшою асамблеєю, що охоплює широкий спектр інтересів у сфері респіраторної допомоги, і на цьому Конгресі представила сипмозіуми, міні-симпозіуми та інші секції із найбільшим акцентом на дослідженнях в галузі цифрового здоров'я та рішень штучного інтелекту (ШІ) в респіраторній медицині, діагностики та лікування задишки, нових моделей реабілітації та догляду за пацієнтами із хронічними захворюваннями, а також фізіології та

біології обмеження фізичних навантажень при хронічних захворюваннях дихальних шляхів.

Асамблея 2 «Респіраторна інтенсивна терапія» визначила своїм основним акцентом сучасний погляд на клінічні настанови та наукові дослідження із лікування гострого респіраторного дистрес-синдрому.

Асамблея 3 «Фундаментальні та трансляційні науки» традиційно висвітлює на Конгресі дослідження у респіраторній медицині, які є необхідними для розробки нових методів і технологій діагностики, лікування та профілактики респіраторних захворювань. На цьому Конгресі основною темою було опис нових технологій, таких як одонуклеотидне секвенування одонуклеотидної РНК (snRNA-seq) та просторова мультимодальна оміка, у поєднанні з більш досконалими моделями *in vitro*.

Асамблея 4 «Порушення дихання під час сну» сфокусувалась на нових маркерах обструктивного апное сну (ОАС) та чи відображають вони тягар хвороби у дітей та дорослих, і як саме; як розуміння варіабельності хвороби може вплинути на лікування ОАС, а також як статеві відмінності в порушеннях дихання під час сну впливають на діагностику та рекомендації щодо лікування. На передових сесіях було представлено нове положення ERS щодо лікування центрального апное сну.

Асамблея 5 «Захворювання дихальних шляхів, астма, ХОЗЛ та хронічний кашель» детально висвітлювала питання еволюції у проведенні випробувань нових препаратів, було багато сесій, присвячених біологічним препаратам.

Асамблея 6 «Епідеміологія та навколишнє середовище» традиційно висвітлювала питання зміни клімату та забруднення повітря з дедалі більшою кількістю доказів їхнього глибокого впливу на здоров'я дихальних шляхів. Секції стосувались також впливу професійних чинників навколишнього середовища, як і дослідження потенційного негативного впливу на здоров'я нових тютюнових та нікотинових виробів.

Асамблея 7 «Педіатрія» визначила ключовими питання вроджених вад розвитку дихальних шляхів, методів менеджменту інфекцій дихальних шляхів та профілактики респіраторних захворювань у дітей.

Асамблея 8 «Торакальна хірургія та трансплантологія» сфокусувалась на ранній діагностиці раку легень та інноваційним хірургічним методам його лікування. У сфері трансплантації легень цього року увага була зосереджена на використанні нових діагностичних підходів для раннього виявлення хроніч-

ної дисфункції алотрансплантата легень, а також на діагностиці та лікуванні відторгнення, опосередковано пов'язаного із антитілами.

Асамблея 9 «Суміжні фахівці з респіраторних захворювань» представила матеріали, що мають особливий інтерес для суміжних фахівців, таких як фахівці з функціональної діагностики, фізіотерапевтів, медсестер та психологів. Акцент був сформований на фізичних тренуваннях для пацієнтів з тяжкими порушеннями та на холистичному але персоналізованому підході до лікування хронічних респіраторних захворювань у всьому світі.

Асамблея 10 «Респіраторні інфекції» визначила своїми ключовими темами цього Конгресу міждисциплінарні підходи до профілактики інфекцій, дослідження мікробіому, проблеми глобальної нерівності в лікуванні; комплексні стратегії вакцинації та підготовку до нових патогенів та резистентності до антимікробних препаратів.

Асамблея 11 «Торакальна онкологія» цього року визначила основними напрямками скринінг раку легень, нову класифікацію TNM, раннє використання плевральної біопсії та фенотипування мезотеліоми.

Асамблея 12 «Інтерстиціальні захворювання легень» (ІЛЗ) висвітлювала нові діагностичні і терапевтичні можливості для лікування інтерстиціальних захворювань легень з огляду на важливі нові рекомендації в нашій галузі.

Асамблея 13 «Захворювання легеневої судин» визначила ключовими темами застосування сотатерцепту при легеневій артеріальній гіпертензії, значення коморбідності для діагностичної класифікації та рішень щодо лікування легеневої гіпертензії, а також нові погляди на патобіологію та дизайн клінічних випробувань.

Асамблея 14 «Клінічні методи, візуалізація та ендоскопія» сфокусувалась на змінах у стадіюванні раку легень за допомогою ендобронхіального УЗД та проблеми, з якими доводиться зіштовхуватись при лікуванні раку легень у пацієнтів з супутніми респіраторними захворюваннями (наприклад, ХОЗЛ, емфізема, ІЛЗ та легенева гіпертензія).

Також значну увагу було приділено цифровим інструментам моніторингу пацієнтів, включно з новими пристроями, телемедициною, дистанційним контролем вентиляційної підтримки та мобільними додатками для оцінки симптомів і прихильності до лікування. Представлені дані свідчать, що інтеграція цифрових рішень сприяє персоналізації терапії, ран-

ньому виявленню клінічних змін та покращенню довготривалих результатів лікування.

Ініціативи щодо сталого розвитку на Конгресі ERS 2025 сприяли захисту клімату. Так, організатори закликали всіх учасників обирати більш екологічні варіанти подорожей, де це можливо. Наприклад, найпростішим способом це зробити було обрати подорож поїздом замість авіаперельоту. Як винагорода за це перші 100 делегатів, які відвідали стенд ERS зі сталого розвитку та підтвердили свою поїздку потягом до Конгресу (понад 150 км), отримали екологічні подарунки: 5-денний місцевий проїзний або безкоштовний ваучер на прокат велосипеда, багаторазову пляшку для води з брендом ERS, а також організатори Конгресу навіть зобов'язались посадити дерево на їх честь. Також один із провідних європейських залізничних перевізників Eurostar запропонував делегатам знижки на проїзд на Конгрес ERS 2025.

Усього протягом 5 днів Конгресу було представлено науковій медичній спільноті понад 5000 тез наукових робіт присвячених різноманітним питанням респіраторної медицини.

Окрім наукової компоненти, на цьогорічному Конгресі ERS для учасників був доступним широкий спектр семінарів з розвитку конкретних клінічних навичок «skills workshops» із легеневої реабілітації, кардіо-респіраторного тестування, діагностики порушень дихання під час сну, тестування легеневої функції (спірометрії, плетизмографії та оцінки дифузії), діагностики легеневої гіпертензії, УЗД грудної клітки [75].

Окремою важливою складовою програми Конгресу завжди були курси післядипломної освіти «postgraduate courses». І цьогорічний захід не став виключенням, адже ці курси надають чудову можливість не лише засвоїти нові знання, але і для налагодження зв'язків між учасниками та спікерами. Учасники застосують знання на практиці, беручи участь у групових завданнях під керівництвом експертів у конкретній галузі. Цього року курси були сфокусовані на питаннях УЗД грудної клітки, лікування бронхіальної астми (БА), ХОЗЛ, саркоїдозу, ІЗЛ, легеневого емболізму, ОАС, інтерпретації результатів тестування легеневої функції та кардіо-респіраторного тестування, використання неінвазивної вентиляції легень та менеджменту важких респіраторних інфекцій [55].

У 2025 році, продовжуючи традицію попередніх конгресів, Асоціація фтизіатрів і пульмонологів

України була знову запрошена представити інформаційний стенд про свою діяльність на виставці національних товариств, що співпрацюють із ERS у World Village. Це є свідченням міжнародного визнання та високої оцінки діяльності та активностей Асоціації.

У межах активностей «Міжнародної респіраторної коаліції» представники вітчизняної «Української респіраторної коаліції» представили власні здобутки та обмінялись досвідом із колегами із інших країн задля зменшення тягаря від респіраторних захворювань [1].

Українська респіраторна коаліція активно брала участь у роботі Конгресу ERS. Представники коаліції долучилися до низки заходів, організованих як Міжнародною респіраторною коаліцією (IRC), так і безпосередньо ERS. Під час щорічної зустрічі представників країн-учасниць IRC було обговорено подальшу стратегію дій, спрямовану на покращення респіраторного здоров'я населення до 2030 року. Крім того, відбулася індивідуальна зустріч з керівництвом IRC, під час якої було представлено план дій Української респіраторної коаліції на 2026 рік, спрямований на покращення стану респіраторного здоров'я пацієнтів в Україні та такий, що відповідає положенням меморандуму про співпрацю.

Особливий акцент у науковій програмі Конгресу було зроблено на інтеграції доказової медицини у клінічну практику, міждисциплінарному підході до лікування коморбідних пульмонологічних пацієнтів та адаптації міжнародних рекомендацій до реальних клінічних умов в різних країнах світу. Представлені доповіді та дослідження відображають сучасні тенденції розвитку респіраторної медицини та визначають перспективні напрями подальших наукових пошуків. У цьому контексті аналіз ключових положень та наукових повідомлень Конгресу є важливим для узагальнення сучасних підходів, критичного осмислення нових даних та їх потенційного впровадження у клінічну практику пульмонологів.

Мета даної роботи: провести аналіз рефератів наукових робіт з пульмонології та фтизіатрії, які були представлені українськими вченими на Міжнародному Конгресі ERS 2025 року.

Матеріали та методи. Дані щодо наукових доповідей отримано з Інтернет сайту та он-лайн програми Конгресу ERS.

Результати та їх обговорення

Під час роботи конгресу було проведено 297

постерних сесій, на яких було представлено 5506 постерних доповідей та у вигляді оральних презентацій — 552 доповіді. Українська школа пульмонології була представлена потужною кількістю науковців, які були задіяні у 240 постерних сесіях, а також 71 науковець з України мав змогу представити свої наукові нароби у вигляді усних доповідей.

Науковці України взяли участь у 58 секціях у різних ролях, а саме: представили 74 постерних та 4 усних доповідей та головували на 6 секційних засіданнях. Усні доповіді представили професор Анна Демчук (Вінниця), доцент Дмитро Добрянський (Київ), Аліна Бабець (Дніпро).

Головуючими на секціях Конгресу були науковці із Харкова та Вінниці. Так, Ольга Константиновська (Харків) головувала на секціях «Lungs on fire «Respiratory infections? (Легені у вогні «Респіраторні інфекції?»», «State of the art session «Respiratory infections Clinical (Сучасні дослідження «Клінічні респіраторні інфекції»», «State of the art session: «Respiratory infections. The importance of infection prevention and control to prevent transmission of respiratory infections (Сучасні дослідження: «Респіраторні інфекції. Важливість профілактики та контролю інфекцій для запобігання передачі респіраторних інфекцій»», секції усних доповідей «Tuberculosis and non-tuberculous mycobacterial diseases: challenges of diagnostics and management (Туберкульоз та нетуберкульозні мікобактеріальні захворювання: проблеми діагностики та лікування)», постерній секції «Tuberculosis: diagnostic challenges (Туберкульоз: діагностичні проблеми)». Віталій Побережець (Вінниця) головував на двох постерних секціях «Artificial intelligence, machine learning models and biomarkers for classification,

prediction, diagnosis and early detection of respiratory diseases (Штучний інтелект, моделі машинного навчання та біомаркери для класифікації, прогнозування, діагностики та раннього виявлення респіраторних захворювань)» та «Implementing artificial intelligence and telemedicine in real-world routine care practices (Впровадження штучного інтелекту та телемедицини в реальну практику повсякденної медичної допомоги)» [56].

У 2025 році українськими вченими було представлено 78 робіт, найбільша кількість за попередні 7 років (73 з пульмонології та 5 з проблем фізіатрії) (рис. 1).

У 2025 році найбільша кількість розробок — 20 стосувалася ХОЗЛ, 6 — пневмонії, 5 — COVID-19 і 4 — БА (рис. 2).

Натепер серед актуальних тем Конгресу відзначаються питання штучного інтелекту та цифрових медичних технологій. У цій галузі українські дослідники зробили 9 постерних доповідей. З приводу проблем курінні підготовлено 8 робіт. По три доповіді стосувалися ідіопатичного легеневого фіброзу та саркоїдозу, по дві доповіді відносилися до тем алергічного риніту, раку легень, дитячої пульмонології, торакальної хірургії та рентгенології. По одній доповіді висвітлювали питання ОАС, склеродермії, легеневої гіпертензії, інгаляційного ураження легень та ментального здоров'я при хронічній легеневій патології.

Цьогоріч на конгресі було представлено чотири усні доповіді українських дослідників. Викладачі кафедри внутрішньої медицини №3 Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця, кафедри фізіатрії і пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені

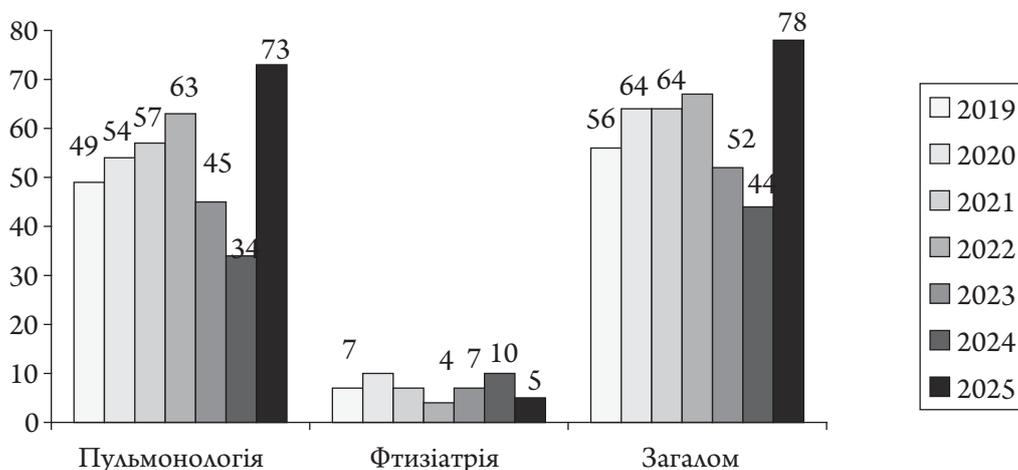

Рис. 1. Динаміка кількості представлених на міжнародному конгресі ERS тез доповідей українських вчених за 2019–2025 роки.

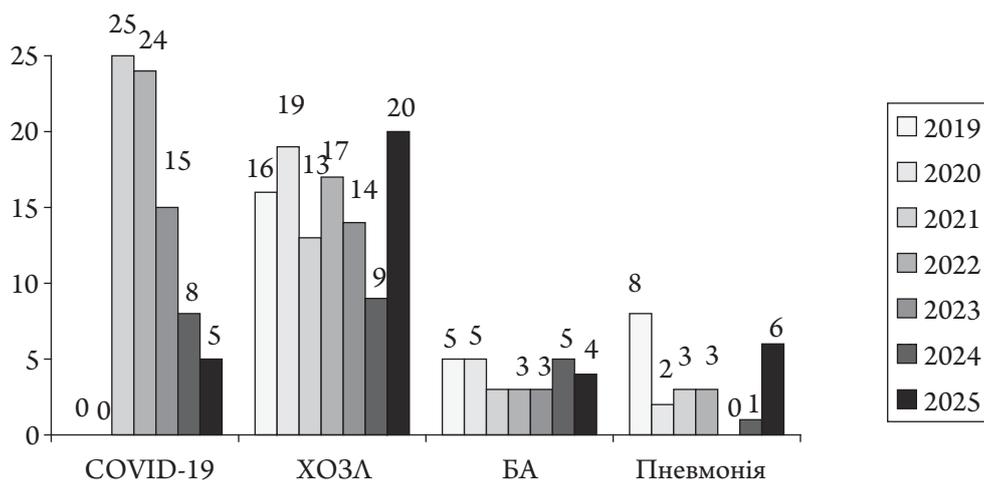

Рис. 2. Тематика тез доповідей українських вчених на міжнародному Конгресі ERS протягом 2019–2025 років.

П. А. Шупика разом із вченими Національного наукового центру фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського НАМН України (ННЦ ФПА НАМНУ) презентували усну доповідь «Effect of mucosactive drugs on immunological parameters in patients with stable COPD (Вплив мукоактивних препаратів на імунологічні показники у пацієнтів зі стабільним ХОЗЛ)» [13]. Іншу усну доповідь «Features of severe community-acquired pneumonia in Ukraine against the backdrop of russian full-scale military aggression (Особливості перебігу тяжкої позалікарняної пневмонії в Україні на тлі повномасштабної військової агресії росії)» презентували вчені Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова [11]. Вчені Дніпровського державного медичного університету усно доповідали результати роботи «Comparison of serum amyloid A and TGF beta 1 levels as predictors of COPD exacerbation in stable patients (Порівняння рівнів амیلлоїду А та TGF бета 1 у сироватці крові як предикторів загострення ХОЗЛ у стабільних пацієнтів)» [32], а також «Interferon status and interferon production activity in patients with prolonged community-acquired pneumonia (Стан та активність продукції інтерферону у пацієнтів із затяжною позалікарняною пневмонією)» [59].

У 2025 році продовжилася традиція сумісних досліджень з європейськими колегами. Роботу «Patterns of Insect Venom Hypersensitivity in Patients with Asthma: Is There a Difference Between Eastern and Western Europe? (Закономірності гіперчутливості до отрути комах у пацієнтів з астмою: чи є різниця між Східною та Західною Європою?)» представляли науковці Дніпровського державного медично-

го університету, медичного факультету Фрайбурзького університету, Фрайбург, Німеччина та пульмонологічно-алергологічного практичного та навчального центру, Лейпциг, Німеччина [19]. Та ж дослідницька група ще додатково з колегами з кафедри медицини та хірургії, відділення медицини праці, університету Перуджі, Італія зробили стендову доповідь «A retrospective, multicenter study of biological therapy for occupational asthma (Ретроспективне багатоцентрове дослідження біологічної терапії професійної астми)» [25]. Доповідь «An insight into the mental health and quality of life of people living with chronic lung conditions (Огляд ментального здоров'я та якості життя людей із хронічними захворюваннями легень)» підготували фахівці ГО «Асоціація Рідкісного Захворювання України-Легенева Гіпертензія» (RHURDA), Львів, Глобальної платформи для пацієнтів з алергії і дихальних шляхів, Відень, Австрія, Мальтійського товариства екземи, Марсаскала, Мальта, Сербської асоціації алергологів і захворювань дихальних шляхів, Белград, Республіка Сербія, Асоціації пацієнтів з астмою, алергією та atopічними захворюваннями Сараєво, Боснія і Герцеговина [49].

1. Буковинський державний медичний університет, кафедра педіатрії післядипломної освіти Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, Інститут соціальної та профілактичної медицини і відділення дитячої респіраторної медицини та алергології, кафедра педіатрії, Інзельшпіталь, Бернський університет (Швейцарія) разом представили доповідь «Changes in asthma diagnosis and treatment in children during the war in Ukraine (Зміни в діагностиці та лікуванні астми у дітей під час війни в Україні)» [34].

2. Тартуській університет, Естонія, Центр громадського здоров'я МОЗ України, ННЦ ФПА НАМНУ, Альянс туберкульозу (Київ) та спеціалісти Кіровоградського, Донецького, Хмельницького та Одеського обласних фтизіопульмонологічних центрів підготували доповідь «Ukraine's experience in rapid implementation of innovative short treatment regimens for DR-TB (Досвід України у швидкому впровадженні інноваційних короткострокових схем лікування лікарсько-резистентного туберкульозу)» [43].

3. Також у поточному році тривали спільні дослідження за участю різних установ України. Потужна команда Центру громадського здоров'я МОЗ України об'єднала навколо себе роботу фтизіатричної служби з більшості регіонів України. Спільно вони представили роботу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Харківського обласного фтизіопульмонологічного центру, Центру громадського здоров'я МОЗ України «Portable X-ray machine for pulmonary pathology and tuberculosis active case finding in a combat zone: does it effective? (Портативний рентгенівський апарат для виявлення активних випадків легеневої патології та туберкульозу в зоні бойових дій: чи ефективний він?)» [31]. Фахівці центру громадського здоров'я МОЗ України та фтизіатри Чернігівського, Закарпатського, Волинського, Львівського та Житомирського обласних фтизіопульмонологічних центрів презентували роботу «Prospects for the widespread introduction of digital technologies in models of medical care for people with tuberculosis (Перспективи широкого впровадження цифрових технологій у моделі медичної допомоги особам з туберкульозом)» [85]. Фтизіатри Центру громадського здоров'я МОЗ України, Львівського регіонального фтизіопульмонологічного клінічного лікувально-діагностичного центру, Сумського регіонального клінічного фтизіопульмонологічного медичного центру представили доповідь «Use of Artificial Intelligence for Automated X-ray Analysis During the War in Ukraine (Використання штучного інтелекту для автоматизованого рентгенівського аналізу під час війни в Україні)» [62]. Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України, Запорізький регіональний фтизіопульмонологічний клінічний лікувально-діагностичний центр, Краматорський обласний клінічний протитуберкульозний диспансер, Харківський обласний фтизіопульмонологічний центр, Херсонський фтизіопульмонологічний медичний центр виконали досліджен-

ня на тему «The role of the National Tuberculosis Programme of Ukraine in tobacco control (Роль Національної програми України з боротьби з туберкульозом у боротьбі з тютюнопалінням)» [84].

4. Вчені ДУ «Всеукраїнський центр материнства та дитинства НАМН України» та Інституту молекулярної біології і генетики НАН України провели дослідження на тему «Combination of genotypes as genetic markers of COVID-19 severity and lung injury in children from Ukraine (Комбінація генотипів як генетичні маркери тяжкості перебігу COVID-19 та ураження легень у дітей з України)» [23].

5. Викладачі Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Київського медичного університету підготували чотири стендові доповіді: «Key factors influencing smoking among children and adolescents in Ukraine (Ключові фактори, що впливають на куріння серед дітей та підлітків в Україні)» [6], «Effective strategies for the cessation and prevention of smoking among children and adolescents (Ефективні стратегії припинення та профілактики куріння серед дітей та підлітків)» [51], «The effect of tobacco consumption methods on smoking cessation success (Вплив способу вживання тютюну на успіх відмови від куріння)» [79], «The modern trends of smoking in children and teenagers (Сучасні тенденції куріння серед дітей та підлітків)» [7].

6. Викладачі кафедри фтизіатрії з курсом клінічної імунології та алергології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова, кафедри фтизіатрії і пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика разом із вченими ННЦ ФПА НАМНУ презентували дві роботи: «Allergic rhinitis with monosensitization to fungal allergens becoming more frequent in Ukraine: a unique disease phenotype or a precursor to asthma? (Алергічний риніт з моносенсibiлізацією до грибкових алергенів стає все частішим в Україні: унікальний фенотип захворювання чи передвісник астми)» [90] та «Hyperosmolar Therapy with Xylitol vs Placebo in the Treatment of Allergic Rhinitis: Results of a Double-Blind Placebo-Controlled Study (Гіперосмолярна терапія ксилітолом у порівнянні з плацебо в лікуванні алергічного риніту: результати подвійного сліпого плацебо-контрольованого дослідження)» [4].

Дослідники медичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки,

Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова та ННЦ ФПА НАМНУ провели епідеміологічне дослідження «Epidemiological study of early detection of young COPD in pod e-cigarettes smokers and traditional cigarette smokers of the Volyn Region of Ukraine (Епідеміологічне дослідження раннього виявлення ХОЗЛ у молодих людей — курців електронних сигарет та традиційних сигарет Волинської області України)» [86]. Спеціалісти Волинського національного університету, Харківського національного медичного університету та Української громадської організації «Українська асоціація медицини сну», Київ, дослідили тему «Chronic cough as a manifestation of obstructive sleep apnea in the context of the intersection of allergy diseases and gastroesophageal reflux disease (Хронічний кашель як прояв обструктивного апное сну у контексті поєднання алергічних захворювань та гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби)» [87].

Викладачі Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця та дослідники ННЦ ФПА НАМНУ підготували роботу «Evaluation of effectiveness of nebulized hypertonic sodium chloride solution and its combination with hyaluronic acid in patients with stable COPD (Оцінка ефективності небулайзерного гіпертонічного розчину натрію хлориду та його комбінації з гіалуроновою кислотою у пацієнтів зі стабільним ХОЗЛ)» [12]. Спільною працею співробітників Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця та Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова також була доповідь «Self-reported awareness about smoking cessation among medical students, depending on their smoking status (Самотійна оцінка обізнаності студентів-медиків щодо відмови від куріння залежно від їхнього статусу куріння)» [72].

Також разом працювали спеціалісти Івано-Франківського національного медичного університету та Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького у роботі «Frequency of development of secondary bronchiectasis in patients with COPD GOLD III clinical group E depending on the phenotype of the inflammatory process (Частота розвитку вторинних бронхоектазів у пацієнтів з ХОЗЛ GOLD III клінічної групи E залежно від фенотипу запального процесу)» [73].

Окрім вище згаданих сумісних праць [4, 12, 13, 23, 34, 43, 62, 72, 84, 85, 86, 90] від Києва на Конгресі

було представлено 6 рефератів наукових робіт. Вчені ННЦ ФПА НАМНУ на додаток до 6 сумісних робіт [4, 12, 13, 43, 86, 90] доповіли про результати власних досліджень на 4 постерних презентаціях: «Correlation between quality of life and lung function in patients with pulmonary sarcoidosis (Кореляція між якістю життя та функцією легень у пацієнтів із саркоїдозом легень)» [46], «Effectiveness and safety of combined use of methotrexate and hydroxychloroquine in patients with refractory sarcoidosis (Ефективність та безпека комбінованого застосування метотрексату та гідроксихлорохіну у пацієнтів з рефрактерним саркоїдозом)» [47], «Diagnosis of the bone mineral metabolism disorders in patients with severe bronchial asthma (Діагностика порушень мінерального обміну кісток у пацієнтів з тяжкою бронхіальною астмою)» [18], «Opportunistic diagnosis of osteoporosis based on chest computed tomography data in patients with drug-resistant pulmonary tuberculosis (Опортуністична діагностика остеопорозу на основі даних комп'ютерної томографії грудної клітки у пацієнтів з лікарсько-резистентним туберкульозом легень)» [17]. Від ДУ «Національний науковий центр радіаційної медицини, гематології та онкології Національної академії медичних наук України» було презентовано дослідження «Radiation-induced Lung Cancer in victims of The Chernobyl NPP accident in the remote postaccidental period (Радіаційно-індукований рак легень у постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС у віддалений післяаварійний період)» [77]. Лікарі медичного центру «Добробут-Клініка», Київ, дослідили тему «Prevalence of Pulmonary Nodules and Masses Suspicious for Malignancy: A Retrospective Analysis of Chest Computed Tomography in Ukrainian patients (Поширеність легеневих вузликів та утворень, підозрілих на злоякість: ретроспективний аналіз результатів комп'ютерної томографії грудної клітки у українських пацієнтів)» [68].

Науковці Дніпровського державного медичного університету представили на Конгресі 26 доповідей. Це дві усні [32, 59], дві сумісні доповіді [19, 25] та ще 22, більшість з яких (9) досліджували питання ХОЗЛ. Це «Can we rely on CRP as a severity criteria for eCOPD? (Чи можемо ми покладатися на СРБ як критерій тяжкості загострення ХОЗЛ?)» [35], «A46G ADRB2 gene polymorphism in COPD patients in Ukraine (Поліморфізм гена A46G ADRB2 у пацієнтів з ХОЗЛ в Україні)» [67], «COPD and Hypertension: Does Inhalation Therapy Influence Blood

Pressure Control? (ХОЗЛ та гіпертонія: чи впливає інгаляційна терапія на контроль артеріального тиску?)» [70], «Connection between markers of local and systemic inflammation in stable COPD (Зв'язок між маркерами локального та системного запалення при стабільному ХОЗЛ)» [3], «Obesity and COPD: more than just a comorbidity (Ожиріння та ХОЗЛ: більше, ніж коморбідність)» [66], «Persistent systemic inflammation in patients with copd and arterial hypertension (Персистуюче системне запалення у пацієнтів з ХОЗЛ та артеріальною гіпертензією)» [64], «Relationship between transforming growth factor beta 1 level and severity of dyspnea in stable COPD patients (Зв'язок між рівнем трансформуючого фактора росту бета-1 та тяжкістю задишки у пацієнтів зі стабільним ХОЗЛ)» [33], «The influence of mental status disorders on compliance in COPD patients (Вплив розладів психічного стану на дотримання режиму лікування у пацієнтів з ХОЗЛ)» [69], «Role of COPD in the deterioration of renal function in hypertension (Роль ХОЗЛ у погіршенні функції нирок при гіпертензії)» [5].

Темі COVID-19 було присвячено 4 доповіді: «Identifying High-Risk Patients for Endothelial Dysfunction After COVID-19 (Виявлення пацієнтів високого ризику ендотеліальної дисфункції після COVID-19)» [20], «Coagulation Impairment and Post-COVID-19 Dyspnea: Is There a Connection? (Порушення згортання крові та задишка після COVID-19: чи є зв'язок?)» [21], «Post-COVID-19-period — how to predict the course? (Пост-COVID-19-період — як передбачити перебіг?)» [37], «What Drives High D-Dimer Levels After COVID-19? (Що призводить до високого рівня D-димеру після COVID-19?)» [22].

Три стендових презентації від Дніпровського університету стосувалися питань пневмонії: «Etiology of severe community-acquired pneumonia, associated with non-alcoholic fatty liver disease (Етіологія тяжкої позалікарняної пневмонії, пов'язаної з неалкогольною жировою хворобою печінки)» [58], «Smoking status, etiology and comorbidity — is it influence on the course of community-acquired pneumonia? (Куріння, етіологія та супутні захворювання — чи впливають вони на перебіг позалікарняної пневмонії?)» [36], «Clinical phenotypes of severe pneumonia: clinical presentation in correspondance to autopsy results (Клінічні фенотипи тяжкої пневмонії: клінічна картина та результати розтину)» [38].

Проблеми ідіопатичного легеневого фіброзу висвітлено у трьох тезах: «Matrixmetalloproteinases and severity of overcoming idiopathic pulmonary fibrosis (Матриксні металопротеїнази та тяжкість подолання ідіопатичного легеневого фіброзу)» [60], «Neutrophil gelatinase-associated lipocalin as a biomarker of the severity of idiopathic pulmonary fibrosis (Ліпокалін, асоційований з нейтрофільною желатиназою, як біомаркер тяжкості ідіопатичного легеневого фіброзу)» [61], «Serum trypsin-like activity in patients with idiopathic pulmonary fibrosis (Трипсиноподібна активність сироватки крові у пацієнтів з ідіопатичним легеневим фіброзом)» [65].

Також у Дніпрі працюють над питаннями інгаляційного ураження легень «Inhalation injury of the lungs as a result of exposure to combat poisons (Інгаляційне ураження легень внаслідок впливу бойових отруйних речовин)» [63], системної склеродермії «Pulmonary function and proteolytic activity of blood in patients with systemic scleroderma (Легенева функція та протеолітична активність крові у пацієнтів із системною склеродермією)» [27] та штучного інтелекту «Accuracy of AI Chatbots in Asthma Care: A Comparative Study of ChatGPT, Gemini, and DeepSeek (Точність чат-ботів зі штучним інтелектом у лікуванні астми: порівняльне дослідження ChatGPT, Gemini та DeepSeek)» [71].

Пульмонологи Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова привезли на конгрес 23 роботи: одну усну доповідь [11], вісім сумісних праць [4, 6, 7, 51, 72, 79, 86, 90] та ще 14 розробок з питань штучного інтелекту та цифрових технологій (7), з проблем куріння (2), а також ХОЗЛ, легеневої гіпертензії, пневмонії, раку легень та дитячої пульмонології. Так, Побережець В.А. представив на конгресі 4 наукових досліджень виконаних у співавторстві із своїми колегами та студентами, які були присвячені темі використання цифрових медичних технологій в пульмонології. Зокрема цього року його роботи вивчали можливості генеративного штучного інтелекту як системи підтримки клінічних рішень для лікарів. На постерній секції «Implementing artificial intelligence and telemedicine in real-world routine care practices (Впровадження штучного інтелекту та телемедицини в реальну практику повсякденної медичної допомоги)», де Віталій був співголовоючим, ним також було представлено дві такі роботи: «Generative artificial intelligence chatbots versus physicians on

answering patients' questions about nosocomial pneumonia (Чат-боти зі штучним інтелектом у порівнянні з лікарями у відповідях на запитання пацієнтів щодо нозокоміальної пневмонії)» [52], яка стосувалась вивчення здатності великих мовних моделей підтримувати якісну та зрозумілу комунікацію із пацієнтами, що хворіли на негоспітальну пневмонію та «Performance of Generative Artificial Intelligence Chatbots on the Pulmonological Medical Licensing Testing (Продуктивність чат-ботів генеративного штучного інтелекту при тестуванні ліцензування пульмонологічної медичної діяльності)» [53], що вивчала можливості генеративного штучного інтелекту у складанні кваліфікаційних іспитів на отримання або підтвердження лікарської спеціалізації із пульмонології.

На іншій постерній секції, яка також була присвячена питанню імплементації штучного інтелекту та машинного навчання в рутинну клінічну роботу «Artificial intelligence, machine learning models and biomarkers for classification, prediction, diagnosis and early detection of respiratory diseases Clinical Translational (Штучний інтелект, моделі машинного навчання та біомаркери для класифікації, прогнозування, діагностики та раннього виявлення респіраторних захворювань. Клінічна трансляція)», Побережець В.А. також був співголовуючим та представив роботу «Specificity, sensitivity and accuracy of generative artificial intelligence chatbots in chest X-ray interpretation (Специфічність, чутливість та точність генеративних чат-ботів зі штучним інтелектом в інтерпретації рентгенограм грудної клітки)», яка була присвячена вивченню можливості генеративного штучного інтелекту у інтерпретації комп'ютерних томограм пацієнтів із захворюваннями органів дихання [76]. Іншою постерною доповіддю цього фахівця була робота присвячена змінам трендів вживання нікотинових виробів молоддю в Україні під час Війни за незалежність із 2022 до 2025 років «Trends in prevalence and motivation of tobacco use among youth 2022–2025 (Тенденції поширеності та мотивації вживання тютюну серед молоді у 2022–2025 роках)» [24].

Віталій Побережець також взяв участь у засіданні клінічної дослідницької колаборації «Clinical Research Collaboration CONNECT — Moving multiple digital innovations towards connected respiratory care: addressing the overarching challenges of whole systems implementation (Співпраця в клінічних дослідженнях

CONNECT — Перехід численних цифрових інновацій до респіраторної допомоги: вирішення головних проблем впровадження цілісних систем)» як один із співзасновників цього проекту та член головного комітету колаборації, де було обговорено результати роботи за останній рік та визначено цілі та завдання на наступний 2026 рік. Ця колаборація зосереджена на розвитку широкомасштабної багатопрофільної мережі активних учасників ERS, спрямованої на впровадження цифрової респіраторної охорони здоров'я з метою подолання бар'єрів у лікуванні респіраторних захворювань [10].

Роботами з галузі інформації і штучного інтелекту від Вінницького національного медичного університету також були «Evaluation of the quality of information on websites about asthma in children and its compliance with GINA 2024 Guidelines (Оцінка якості інформації на вебсайтах про астму у дітей та її відповідність рекомендаціям GINA 2024)» [80], «Safety and reliability of information about bronchial asthma in social networks: a comparative analysis of Facebook and Instagram (Безпека та достовірність інформації про бронхіальну астму в соціальних мережах: порівняльний аналіз Facebook та Instagram)» [81], «Improving early lung cancer screening in COPD patients using an AI-developed questionnaire (Покращення раннього скринінгу раку легень у пацієнтів з ХОЗЛ за допомогою анкети, розробленої за допомогою штучного інтелекту)» [82], «Accuracy of an AI-developed questionnaire for early lung cancer screening (Точність анкети, розробленої за допомогою штучного інтелекту, для раннього скринінгу раку легень)» [50].

Від Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова було представлено також стендові доповіді «Evaluation of pulmonary hypertension patients' knowledge about the disease and their information needs (Оцінка знань пацієнтів з легеневою гіпертензією про це захворювання та їхніх інформаційних потреб)» [54], «Assessment of control of chronic obstructive pulmonary disease in dispensary patients based on the results of telecommunication (Оцінка контролю хронічного обструктивного захворювання легень у диспансерних пацієнтів на основі результатів телекомунікаційного дослідження)» [39], «The significance of gender-specific characteristics in lung cancer screening (Значення гендерно-специфічних характеристик у скринінгу раку легень)»

[83], «E-cigarette or Vaping Use-Associated Lung Injury: unresponsive 11 years old child (Пов'язане з вживанням електронних сигарет або вейпінгу ураження легень: 11-річна дитина без реакції)» [28], «Microbiological study of sputum from hospitalized adult patients with community acquired pneumonia and chronic obstructive pulmonary disease (Мікробіологічне дослідження мокротиння госпіталізованих дорослих пацієнтів з позалікарняною пневмонією та хронічним обструктивним захворюванням легень)» [41], «Incidence of functional respiratory disorders in pediatric population (Частота функціональних респіраторних розладів у дитячому віці)» [29].

Івано-Франківський національний медичний університет презентував 5 робіт, серед яких одну сумісну [73], дві на тему ХОЗЛ і по одній з питань туберкульозу та саркоїдозу. Це «Dynamics of cobalt content in patients with COPD against the background of progression of bronchial obstruction (Динаміка вмісту кобальту у пацієнтів з ХОЗЛ на тлі прогресування бронхіальної обструкції)» [91], «Effect of tiotropium bromide on TNF — a level: Results from 30-days study in moderate COPD patients (Вплив тіотропію броміду на рівень TNF- α : результати 30-денного дослідження у пацієнтів з ХОЗЛ середнього ступеня тяжкості)» [40], «Cardiovascular risks of bedaquiline use in patients with drug-resistant tuberculosis (Серцево-судинні ризики застосування бедаквіліну у пацієнтів з лікарсько-резистентним туберкульозом)» [48] та «Biomarkers of Corticosteroid-Resistant Lung Sarcoidosis (Біомаркери кортикостероїдорезистентного саркоїдозу легень)» [74].

Харківській національний медичний університет окрім сумісних робіт [31, 87] представив три роботи: «Peculiarities of asthma management in a frontline city in Ukraine (Особливості лікування астми у прифронтовому місті України)» [89], «Patient experiences during COPD care using biologics: a scoping review (Досвід пацієнтів під час лікування ХОЗЛ з використанням біологічних препаратів: оглядовий аналіз)» [45], «The role of natriuretic peptides in proactive management of COPD in the absence of overt heart failure: a scoping review (Роль натрійуретичних пептидів у проактивному лікуванні ХОЗЛ за відсутності явної серцевої недостатності: оглядовий аналіз)» [44].

Від ДУ «Інститут загальної та невідкладної хірургії ім. В.Т. Зайцева НАМН України», Харків,

було представлено дві доповіді: «Surgical treatment of diseases of the thyroid gland complicated by tracheal compression syndrome (Хірургічне лікування захворювань щитоподібної залози, ускладнених синдромом компресії трахеї)» [9] та «Respiratory support during the surgical treatment of tracheal cicatricial stenosis (Дихальна підтримка під час хірургічного лікування рубцевого стенозу трахеї)» [8].

Буковинський державний медичний університет підготував як сумісну роботу, що вже згадувалася [34], так і роботу з питань туберкульозу: «Effect and efficiency of experimental heterocyclic compounds on mycobacteria tuberculosis (Вплив та ефективність експериментальних гетероциклічних сполук на мікобактерії туберкульозу)» [88].

Ужгородський національний університет презентував повідомлення «Respiratory rehabilitation and insulin resistance in COPD patients: practical aspects (Дихальна реабілітація та інсулінорезистентність у пацієнтів з ХОЗЛ: практичні аспекти)» [42].

Таким чином, у 2025 році українці представили на конгресі 78 із 5359 прийнятих доповідей, що становить 1,46 %. Як і минулого року продовжує зменшуватися актуальність проблеми COVID-19, в той час як на перший план знову виходять питання бронхообструктивних захворювань та туберкульозу. Зростає популярність досліджень з питань штучного інтелекту, цифрових технологій та проблем куріння.

Висновки

1. У 2025 році представники України презентували на конгресі найбільшу за 7 років кількість робіт з широкою участю у міжнародній співпраці та спільній роботі між національними установами. Найбільш актуальними темами окрім бронхообструктивних захворювань легень стають дослідження з питань штучного інтелекту, цифрових технологій та проблем куріння.
2. Лідерами української внутрішньої медицини, що займаються пульмонологією, є ДУ «Національний науковий центр фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського НАМН України», Дніпровський державний медичний університет та Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова.

INTERNATIONAL CONGRESS OF THE EUROPEAN RESPIRATORY SOCIETY: PARTICIPATION OF THE UKRAINIAN DELEGATION AND RESULTS OF 2025

O. O. Viltaniuk¹, V. L. Poberezhets¹, S. G. Opimakh²

¹National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsia, Ukraine

²State organization "National scientific center of phthisiatry, pulmonology and allergology named after F. G. Yanovskyi NAMS of Ukraine", Kyiv, Ukraine

Abstract. In 2025, European Respiratory Society (ERS) Congress was held from 27 September to 1 October in Amsterdam, the Netherlands. In 2025 the Congress theme was Respiratory health around the globe. The main theme will address the global burden of respiratory diseases across all age groups, from infants to the elderly, the differences and similarities in respiratory health problems across countries, and global solutions to improve respiratory health.

The aim: to analyze abstracts of scientific works on pulmonology and phthisiology that were presented by Ukrainian scientists at the ERS International Congress 2025.

Materials and methods. The data regarding the scientific reports were obtained from the official ERS Congress website and the online program.

Results. Scientists from Ukraine presented 78 reports at the Congress: 73 on pulmonology and 5 on phthisiology, which is 1,45 % (78 out of 5359) of all abstracts submitted to this forum. The largest number of Ukrainian papers — 24 — was devoted to the problems of bronchoobstructive pathology (10 to the issues of chronic obstructive pulmonary disease and 4 — of bronchial asthma). There were 5 papers on COVID-19, 9 about artificial intelligence and digital health technologies, 8 related to tobacco smoking. In 2025, both international cooperation and interaction of Ukrainian pulmonologists of various institutions in joint work within the country continued.

Conclusions. The main directions of scientific developments in respiratory medicine in Ukraine are issues of broncho-obstructive pulmonary diseases, artificial intelligence and tobacco smoking. The most active participation in the event were taken by the scientists from the National scientific center of phthisiatry, pulmonology and allergology named after F. G. Yanovskyi National Academy of medical sciences of Ukraine, Dnipro State Medical University and National Pirogov Memorial Medical University, Vinnytsya.

Key words: ERS International Congress, scientific work, Ukrainian scientists' research, tuberculosis, pulmonology.

Конфлікт інтересів. Відсутній.

Джерела фінансування. Це дослідження не отримало жодної фінансової підтримки.

Conflict of interests. None.

Funding. Study did not receive any financial support.

REFERENCES

1. Action for lung health in Ukraine. Available from: <https://international-respiratory-coalition.org/countries/ukraine/> (last accessed 02.01.2026).
2. Aliberti S, Dela Cruz CS, Amati F, Sotgiu G, Restrepo MI. Community-acquired pneumonia. *Lancet*. 2021;398(10303):906–919. DOI: [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)00630-9](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)00630-9).
3. Basina B, Kravchenko N, Kirieieva T, Bershadenko Y, Koval D. Connection between markers of local and systemic inflammation in stable COPD. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):3607. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3607>.
4. Bogomolov A, Zaikov S, Gumeniuk M. Hyperosmolar Therapy with Xylitol vs Placebo in the Treatment of Allergic Rhinitis: Results of a Double-Blind Placebo-Controlled Study. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):491. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA491>.
5. Boiko O, Rodionova V. Role of COPD in the deterioration of renal function in hypertension. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):1439. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1439>.
6. Borysenko S, Poberezhets O, Stanislavchuk M, Volnytska K, Rudnytska N, Tsmok V. Key factors influencing smoking among children and adolescents in Ukraine. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):5881. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5881>.
7. Borysenko S, Poberezhets O, Stanislavchuk M, Volnytska K, Rudnytska N, Tsmok V. The modern trends of smoking in children and teenagers. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):5874. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5874>.
8. Boyko V, Kritsak V, Sochnieva A, Tkachenko V. Respiratory support during the surgical treatment of tracheal cicatricial stenosis. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):617. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA617>.
9. Boyko V, Kritsak V, Sochnieva A, Tkachenko V. Surgical treatment of diseases of the thyroid gland complicated by tracheal compression syndrome. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):5053. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5053>.
10. CONNECT — Moving multiple digital innovations. Available from: <https://www.ersnet.org/science-and-research/clinical-research-collaboration-application-programme/connect-moving-multiple-digital-innovations-towards-connected-respiratory-care-addressing-the-over-arching-challenges-of-whole-systems-implementation/> (last accessed 15.01.2026).
11. Demchuk AV, Konstantynovych TV, Gavrylyuk GY. Features of severe community-acquired pneumonia (CAP) in Ukraine against the backdrop of russian full-scale military aggression. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):4338. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.OA4338>.
12. Dobrianskyi D, Gumeniuk G, Dorokhova A, Iaremenko O. Evaluation of effectiveness of nebulized hypertonic sodium chloride solution and its combination with hyaluronic acid in patients with stable COPD. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):3597. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3597>.
13. Dobrianskyi D, Kuzmenko N, Gumeniuk G, Iaremenko O. Effect of mucoactive drugs on immunological parameters in patients with stable COPD. *Eur Respir J*. 2025;66(suppl 69):3292. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.OA3292>.
14. Esendagli D, Mastromarino MG, Valverde Zúñiga A. ERS Congress 2024: highlights from the Thoracic Surgery and Lung Transplantation Assembly. *ERJ Open Res*. 2025;11(1):01046-2024. DOI: <https://doi.org/10.1183/23120541.01046-2024>.
15. European Centre for Disease Prevention and Control. Antimicrobial resistance in the EU/EEA (EARS-Net) — Annual Epidemiological Report 2023. Stockholm: ECDC; 2024. Available from: <https://www.ecdc.europa.eu/en/>

- publications-data/antimicrobial-resistance-eueea-ears-net-annual-epidemiological-report-2023 (last accessed 02.01.2026).
16. Fabbri L, Althobiani MA, Tomos I. ERS Congress 2024: highlights from the Interstitial Lung Diseases Assembly. *ERJ Open Res.* 2025;11(2):01146-2024. DOI: <https://doi.org/10.1183/23120541.01146-2024>.
 17. Feshchenko Y, Lynnyk M, Gumeniuk M, Ignatieva V, Gumeniuk G, Opimakh S. Opportunistic diagnosis of osteoporosis based on chest computed tomography (CT) data in patients with drug-resistant pulmonary tuberculosis (DR-TB). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4988. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4988>.
 18. Feshchenko Y, Lynnyk M, Gumeniuk M, Ignatieva V, Gumeniuk G, Polianska M, Opimakh S. Diagnosis of the bone mineral metabolism disorders in patients with severe bronchial asthma. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):3653. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3653>.
 19. Gashynova K, Hoheisel A, Dytatkovska E, Ackermann G, Alvarado J, Koretskaya Y, Hoheisel G, Stolz D. Patterns of Insect Venom Hypersensitivity in Patients with Asthma: Is There a Difference Between Eastern and Western Europe? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):3663. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3663>.
 20. Habshyde N, Pertseva T, Konopkina L, Huba Y, Botvinikova L, Bielosludrseva K. Identifying High-Risk Patients for Endothelial Dysfunction After COVID-19. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4546. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4546>.
 21. Habshyde N, Pertseva T, Konopkina L, Huba Y, Myronenko O, Bielosludtseva K. Coagulation Impairment and Post-COVID-19 Dyspnea: Is There a Connection? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4535. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4535>.
 22. Habshyde N, Pertseva T, Konopkina L, Rybalka K, Krykhtina M, Bielosludtseva K. What Drives High D-Dimer Levels After COVID-19? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4534. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4534>.
 23. Harashchenko T, Umanets T, Lapshyn V, Gorodna O, Livshits L, Antypkin Y. Combination of genotypes as genetic markers of COVID-19 severity and lung injury in children from Ukraine. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4818. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4818>.
 24. Harkusha V, Poberezhets V, Demchuk A, Slobodian V. Trends in prevalence and motivation of tobacco use among youth 2022–2025. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5873. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5873>.
 25. Hoheisel A, Folletti I, Gashynova K, Jentsch B, Lillacci D, Pertseva T, Dell’Omo M, Rodionova V, Hoheisel G, Stolz D. A retrospective, multicenter study of biological therapy for occupational asthma. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):3736. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3736>.
 26. International Respiratory Coalition. Available from: <https://international-respiratory-coalition.org/countries/europe/> (last accessed 02.01.2026).
 27. Karasova O, Rodionova V, Tarasova Y, Moiseeva L, Suprunenko J, Karasova H. Pulmonary function and proteolytic activity of blood in patients with systemic scleroderma. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1883. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1883>.
 28. Khromykh K, Dudnyk V, Khodasevych O. E-cigarette or Vaping Use-Associated Lung Injury: unresponsive 11 years old child. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5863. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5863>.
 29. Khromykh K, Dudnyk V, Poteeva T. Incidence of functional respiratory disorders in pediatric population. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):596. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA596>.
 30. Kildegaard C, Szabo G, Koukaki E, De Wever W, Grabczak EM, Juul AD. ERS Congress 2024: highlights from the Clinical Techniques, Imaging and Endoscopy Assembly. *ERJ Open Res.* 2024;11(2):01137-2024. DOI: <https://doi.org/10.1183/23120541.01137-2024>.
 31. Konstantynovska O, Synenko T, Terleieva I, Medvedieva O, Volobuieva O, Liadova T, Tiahlo S. Portable X-ray machine for pulmonary pathology and tuberculosis active case finding in a combat zone: does it effective? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1750. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1750>.
 32. Koval D, Babets A. Comparison of serum amyloid A (SAA) and TGF beta 1 levels as predictors of COPD exacerbation in stable patients. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4443. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.OA4443>.
 33. Koval D, Babets A. Relationship between transforming growth factor beta 1 (TGF beta 1) level and severity of dyspnea in stable COPD patients. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):308. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA308>.
 34. Krasnova T, Nigg C, Schreck L, Ganbat M, Regamey N, Casaulta C, et al. Changes in asthma diagnosis and treatment in children during the war in Ukraine. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2690. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2690>.
 35. Kravchenko N, Kirieieva T, Basina B, Babets A. Can we rely on CRP as a severity criteria for eCOPD? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):3483. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3483>.
 36. Krykhtina M, Bielosludtseva K, Pertseva T, Huba Y, Myronenko O. Smoking status, etiology and comorbidity — is it influence on the course of community-acquired pneumonia (CAP)? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2829. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2829>.
 37. Krykhtina M, Shchudro O, Konopkina L, Botvinikova L, Bielosludtseva K. Post-COVID-19-period — how to predict the course? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1723. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1723>.
 38. Krykhtina M, Shchudro O, Rybalka K, Konopkina L, Pertseva T, Habshyde N, et al. Clinical phenotypes of severe pneumonia: clinical presentation in correspondence to autopsy results. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4924. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4924>.
 39. Kuchyn O, Vyshniakova M, Dovgan A. Assessment of control of chronic obstructive pulmonary disease (COPD) in dispensary patients based on the results of telecommunication. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):6268. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA6268>.
 40. Kulynych-Miskiv M, Miskiv V, Ostrovskyy M, Zuban A. Effect of tiotropium bromide on TNF - a level: Results from 30-days study in moderate COPD patients. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5687. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5687>.
 41. Labutkin M, Voloschuk I, Dovgan A. Microbiological study (MS) of sputum from hospitalized adult patients with community acquired pneumonia (CAP) and chronic obstructive pulmonary disease (COPD). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4919. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4919>.
 42. Lemko O, Haysak M, Reshetar D, Vantiukh N, Lukashchuk S. Respiratory rehabilitation and insulin resistance in COPD patients: practical aspects. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2652. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2652>.
 43. Medvedieva O, Gurbanova E, Lytvynenko N, Sakalska O, Gorenko G, Klymenko N, et al. Ukraine’s experience in rapid implementation of innovative short treatment regimens for DR-TB. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2913. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2913>.
 44. Melenevych A, Kuropiatnyk O. The role of natriuretic peptides in proactive management of COPD in the absence of overt heart failure: a scoping review. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5725. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5725>.
 45. Melenevych A, Verkhovodova Y. Patient experiences during COPD care using biologics: a scoping review. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4581. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4581>.
 46. Merenkova I, Gavrysyuk V, Dziublyk Y, Gumeniuk G. Correlation between quality of life and lung function in patients with pulmonary sarcoidosis. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4076. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4076>.
 47. Merenkova I, Gavrysyuk V, Dziublyk Y, Gumeniuk G. Effectiveness and safety of combined use of methotrexate and hydroxychloroquine in patients with refractory sarcoidosis. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1890. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1890>.
 48. Molodovets O, Ostrovskyy M, Makoida I, Melnyk-Sheremeta O, Pozur N, Zuban A. Cardiovascular risks of bedaquiline use in patients with drug-resistant tuberculosis. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2925. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2925>.
 49. Moreno VG, Luttmann M, Zarb M, Mesarić T, Sundic-Vardic S, Kulish Skåra O, Tal-Singer R, Mujkić V. An insight into the mental health and quality of life of people living with chronic lung conditions. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):6003. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA6003>.
 50. Pershyn M, Tvarkovska A, Dovgan A. Accuracy of an AI-developed questionnaire for early lung cancer screening. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2885. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2885>.
 51. Poberezhets O, Stanislavchuk M, Volnytska K, Rudnytska N, Tsmok V, Borysenko S. Effective strategies for the cessation and prevention of smoking among children and adolescents. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1600. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1600>.

52. Poberezhets V, Feshchenko D, Slepchenko N. Generative artificial intelligence chatbots versus physicians on answering patients' questions about nosocomial pneumonia. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2024. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2024>.
53. Poberezhets V, Kyshchuk Y, Melnyk O. Performance of Generative Artificial Intelligence Chatbots on the Pulmonological Medical Licensing Testing. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2025. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2025>.
54. Poberezhets V, Viltsaniuk O. Evaluation of pulmonary hypertension patients' knowledge about the disease and their information needs. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):6164. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA6164>.
55. Postgraduate courses at the ERS Congress 2025. Available from: <https://www.ersnet.org/congress-and-events/congress/congress-news-and-highlights/postgraduate-courses-2025/> (last accessed 02.01.2026).
56. Programme. Available from: <https://k4.ersnet.org/prod/v2/front/program/?e=685> (last accessed 02.01.2026).
57. Programme highlights per specialist area: ERS Congress 2025. Available from: <https://www.ersnet.org/congress-and-events/congress/congress-news-and-highlights/programme-highlights-for-assemblies/> (last accessed 02.01.2026).
58. Razumnyi R. Etiology of severe community-acquired pneumonia (CAP), associated with non-alcoholic fatty liver disease (NAFLD). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):3901. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3901>.
59. Razumnyi R. Interferon status and interferon production activity in patients with prolonged community-acquired pneumonia (CAP). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4335. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.OA4335>.
60. Rodionova V, Dmytrychenko V, Karasova O. Matrix metalloproteinases (mmps) and severity of overcoming idiopathic pulmonary fibrosis (ipf). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1861. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1861>.
61. Rodionova V, Dmytrychenko V, Karasova A, Chashchina M. Neutrophil gelatinase-associated lipocalin (ngal) as a biomarker of the severity of idiopathic pulmonary fibrosis (ipf). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1862. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1862>.
62. Roosovska O, Medvedieva O, Sakalska O, Ushakova O, Terleieva Y, Vasylenko N, Maniv L, Mostovyi V. Use of Artificial Intelligence for Automated X-ray Analysis During the War in Ukraine. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):976. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA976>.
63. Rudakova V, Pertseva T, Dmytrychenko V. Inhalation(i) injury of the lungs as a result of exposure to combat poisons (p). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):551. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA551>.
64. Rudakova V, Rodionova V, Dmytrychenko V, Chashchina M. Persistent systemic inflammation in patients with copd and arterial hypertension (ah). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5728. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5728>.
65. Rudakova V, Rodionova V, Dmytrychenko V, Karasova O, Kovalenko O. Serum trypsin-like activity (tpa) in patients (pts) with idiopathic pulmonary fibrosis (ipf). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5077. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5077>.
66. Sanina N, Pertseva T, Konopkina L, Turlun T, Babets A. Obesity and COPD: more than just a comorbidity. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1557. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1557>.
67. Sanina N, Pertseva T, Turlun T, Babets A. A46G ADRB2 gene polymorphism in COPD patients in Ukraine. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):391. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA391>.
68. Sekretka K, Kamarali M, Kornieieva A, Donchik V, Shpiro M, Ovcharenko F, Tsykun D, Horoshenko O. Prevalence of Pulmonary Nodules and Masses Suspicious for Malignancy: A Retrospective Analysis of Chest Computed Tomography (CCT) in Ukrainian patients. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5033. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5033>.
69. Shchudro O, Huba Y, Konopkina L, Babets A. The influence of mental status disorders on compliance in COPD patients. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2583. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2583>.
70. Shchudro O, Konopkina L, Babets A. COPD and Hypertension: Does Inhalation Therapy Influence Blood Pressure Control? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1407. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1407>.
71. Shchudro O, Konopkina L, Huba Y, Botvinikova L, Koval D, Babets A. Accuracy of AI Chatbots in Asthma Care: A Comparative Study of ChatGPT, Gemini, and DeepSeek. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):6250. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA6250>.
72. Shevchuk A, Poberezhets V, Demchuk A, Tsyben M. Self-reported awareness about smoking cessation among medical students, depending on their smoking status. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1593. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1593>.
73. Shevchuk-Budz U, Volnytska K. Frequency of development of secondary bronchiectasis in patients with COPD GOLD III clinical group E depending on the phenotype of the inflammatory process. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):6207. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA6207>.
74. Shvets K, Ostrovskyy M, Varunkiv O, Savelikhina I, Kulnych-Miskiv M, Korzh G. Biomarkers of Corticosteroid-Resistant Lung Sarcoidosis. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2488. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2024.PA2488>.
75. Skills workshops at the ERS Congress 2025. Available from: <https://www.ersnet.org/congress-and-events/congress/congress-news-and-highlights/skills-workshops-2025/> (last accessed 02.01.2026).
76. Starychenko A, Poberezhets V. Specificity, sensitivity and accuracy of generative artificial intelligence chatbots in chest X-ray interpretation. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4975. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4975>.
77. Sushko V, Ustinov S, Kolosynska O, Apostolova O. Radiation-induced Lung Cancer in victims of The Chernobyl NPP accident in the remote postaccidental period. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1583. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1583>.
78. Theme announced for ERS Congress 2025. Available from: <https://www.ersnet.org/news-and-features/news/theme-announced-for-ers-congress-2025/> (last accessed 02.01.2026).
79. Tsmok V, Poberezhets O, Borysenko S, Volnytska K, Kovalenko S. The effect of tobacco consumption methods on smoking cessation success. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2678. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2678>.
80. Tsyben M, Mazulov O. Evaluation of the quality of information on websites about asthma in children and its compliance with GINA 2024 Guidelines. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2032. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2032>.
81. Tsyben M, Poberezhets V. Safety and reliability of information about bronchial asthma in social networks: a comparative analysis of Facebook and Instagram. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2030. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2030>.
82. Tvarkovska A, Pershyn M, Dovgan A. Improving early lung cancer screening in COPD patients using an AI-developed questionnaire. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4985. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4985>.
83. Tvarkovska A, Pershyn M, Dovgan A. The significance of gender-specific characteristics in lung cancer screening. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4976. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4976>.
84. Ushakova O, Terleieva Y, Gvozdetzka O, Kravchuk A, Rossovka O, Sakalska O, et al. The role of the National Tuberculosis Programme of Ukraine in tobacco control. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):1610. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA1610>.
85. Ushakova O, Terleieva Y, Gvozdetzka O, Rossovka O, Kravchuk A, Varchenko Y, et al. Prospects for the widespread introduction of digital technologies in models of medical care for people with tuberculosis. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2027. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2027>.
86. Yakovenko O, Hrytsiuk A, Matrunchyk I, Novosad O, Lysiuk O, Korzhyk O, et al. Epidemiological study of early detection of young COPD in pod e-cigarettes smokers and traditional cigarette smokers of the Volyn Region of Ukraine. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):2682. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA2682>.
87. Yakovenko O, Hrytsiuk A, Drozd K, Halaida M, Malesyk A, Korzhyk O, et al. Chronic cough as a manifestation of obstructive sleep apnea (OSA) in the context of the intersection of allergy diseases and gastroesophageal reflux disease (GERD). *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):4557. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA4557>.
88. Yeremenchuk I, Todoriko L. Effect and efficiency of experimental heterocyclic compounds on mycobacteria tuberculosis. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):786. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA786>.
89. Yeryomenko G, Bezditko T. Peculiarities of asthma management in a frontline city in Ukraine. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):5812. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA5812>.

90. Zaikov S, Bogomolov A, Gumeniuk M. Allergic rhinitis with monosensitization to fungal allergens becoming more frequent in Ukraine: a unique disease phenotype or a precursor to asthma? *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):3662. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA3662>.
91. Zuban A, Ostrovskyy M, Kulynych-Miskiv M, Schwets K, Molodovets O, Makoida I. Dynamics of cobalt content in patients with COPD against the background of progression of bronchial obstruction. *Eur Respir J.* 2025;66(suppl 69):447. DOI: <https://doi.org/10.1183/13993003.congress-2025.PA447>.

Цитування: Вільцаниук ОО, Побережець ВЛ, Опімах СГ. Міжнародний Конгрес Європейського Респіраторного Товариства: участь Української делегації та підсумки 2025 року. Астма та алергія. 2026;25(1):5–19. DOI: 10.31655/2307-3373-2026-25-1-5-19.

Cited: Viltzaniuk OO, Poberezhets VL, Opimakh SG. International Congress of the European Respiratory Society: participation of the Ukrainian delegation and results of 2025. *Asthma and allergy (Ukraine).* 2026;25(1):5–19. DOI: 10.31655/2307-3373-2026-25-1-5-19. Ukrainian.

Відомості про авторів

О. О. Вільцаниук

Доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова
Канд. мед. наук.
Вул. Хмельницьке шосе, 96, 21029, м. Вінниця, Україна
E-mail: viokol1983@gmail.com
ORCID iD: orcid.org/0000-0003-4788-5339

В. Л. Побережець

Асистент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини, Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова, кафедра пропедевтики внутрішньої медицини
Доктор філософії.
Вул. Хмельницьке шосе, 96, 21029, м. Вінниця, Україна.
E-mail: poberezhets_vitalii@vnmnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2581-824X>

С. Г. Опімах*

Старший науковий співробітник відділення діагностики, терапії і клінічної фармакології захворювань легень ДУ «Національний науковий центр фтизіатрії, пульмонології та алергології імені Ф. Г. Яновського НАМН України».
Канд. мед. наук.
10, М. Амосова, 03038, м. Київ, Україна.
E-mail: sveta_infodoc@ukr.net
ORCID iD: orcid.org/0000-0002-4631-2048

Information about authors

O. O. Viltzaniuk

Associate Professor, Department of Propedeutics of Internal Medicine, National Pirogov Memorial Medical University
Candidate of Medical Science.
Khmelnyske highway street 96, 20129, Vinnytsia, Ukraine

V. L. Poberezhets

Assistant Professor, Department of Propedeutics of Internal Medicine, National Pirogov Memorial University
PhD, MD.
Khmelnyske highway street 96, 20129, Vinnytsia, Ukraine

S. G. Opimakh

Senior Researcher, Department of Diagnostics, Therapy and Clinical Pharmacology of Lung Diseases SO «National scientific center of phthisiatry, pulmonology and allergology named after F.G. Yanovsky NAMS of Ukraine».
Candidate of Medical Science.
10 M. Amosova str., Kyiv, 03038, Ukraine.

Надійшла до редакції / Received: 23.12.2025 р.
Після доопрацювання / Revised: 04.02.2026 р.
Прийнято до друку / Accepted: 25.03.2026 р.